

Τα μεγαλύτερα ποτάμια και οι μεγαλύτερες λίμνες της Γης

Δραστηριότητες

1. Ποιες από τις παρακάτω προτάσεις είναι σωστές και ποιες λανθασμένες;

Γράψε «Σ» για τη σωστή και «Λ» για τη λανθασμένη στο

- α) Ο Νείλος είναι ο μεγαλύτερος ποταμός του πλανήτη μας
- β) Ο Αμαζόνιος είναι ποταμός της Αφρικής
- γ) Η λίμνη Βαϊκάλη βρίσκεται στη Ρωσία
- δ) Όλες οι λίμνες έχουν γλυκό νερό
- ε) Οι λίμνες και οι ποταμοί συντελούν στην ανάπτυξη ενός λαού

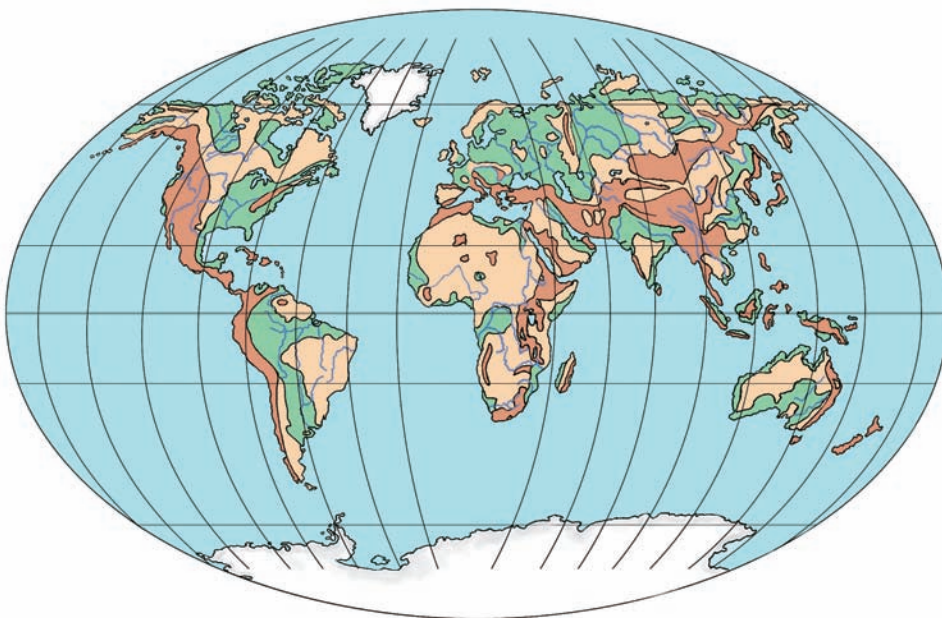
2. Γράψε τη μεγαλύτερη σε έκταση λίμνη κάθε ηπείρου.

.....

.....

.....

3. Στον παρακάτω παγκόσμιο γεωμορφολογικό χάρτη εντόπισε τους μεγαλύτερους ποταμούς και τις μεγαλύτερες λίμνες της Γης. Κατόπιν χρησιμοποίησε τους αριθμούς που περιλαμβάνονται στον ακόλουθο πίνακα τοποθετώντας τους στους ποταμούς και στις λίμνες που αντιστοιχούν.

1. Αμαζόνιος
2. Κασπία
3. Μισισσιπής
4. Σουπίριον
5. Βικτόρια
6. Γιαγκ-Τσε-Γιαγκ
7. Κόνγκο
8. Αράλη
9. Νίγηρας
10. Βαϊκάλη
11. Μάρεϊ & Ντάρλινγκ
12. Ταγκανίκα

Εικόνα 14.1: Η Γη

Η σημασία του υδρογραφικού δικτύου στη ζωή των ανθρώπων

Δραστηριότητες

1. Ανάφερε στις παρακάτω γραμμές στοιχεία του υδρογραφικού δικτύου της περιοχής σου.

.....

.....

.....

2. Αντιστοίχισε τις λέξεις με τις ερμηνείες τους:

υδρογραφικό δίκτυο ●	● η χρήση του νερού για τις καθημερινές μας ανάγκες
ύδρευση ●	● το πότισμα των καλλιεργημένων εκτάσεων
άρδευση ●	● το σύνολο των περιοχών γλυκού νερού

3. Η ΕΥΔΑΠ (Εταιρεία Ύδρευσης – Αποχέτευσης) αναφέρει σε ενημερωτικό φυλλάδιό της:

«Ένα απλό κλικ στη διεύθυνση www.eydap.gr και σας καλωσορίζουμε... Παρουσιάζουμε επίσης το περιεχόμενο των εκπαιδευτικών μας προγραμμάτων που απευθύνονται σε μαθητές και των τριών βαθμίδων. Η Εταιρεία μας τα έχει καθιερώσει με στόχο τη δημιουργία οικολογικής συνείδησης στους νέους πολίτες – αυριανούς πελάτες μας! – ώστε να αντιμετωπίζουν το πολύτιμο αγαθό, το νερό, με το σεβασμό που του αρμόζει».

Αφού μελετήσετε το κείμενο της ΕΥΔΑΠ, γράψτε ως νέοι πολίτες και αυριανοί πελάτες, προτάσεις για συνετή χρήση του νερού, ώστε να αποδίδετε σε αυτό το σεβασμό που του αρμόζει, αλλά και να προστατεύετε τα... χρήματά σας.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Οι φυσικές καταστροφές και οι συνέπειές τους στη ζωή των ανθρώπων

Δραστηριότητες

1. Συμπλήρωσε το κείμενο με τις λέξεις που λείπουν:

Το εσωτερικό της Γης αποτελείται από διαδοχικά _____. Το εξωτερικό στρώμα είναι _____ και λέγεται _____. Η σύγκρουση των λιθοσφαιρικών πλακών εμφανίζεται σε εμάς ως _____. Τα _____ και οι _____ είναι αποτελέσματα ενδογενών δυνάμεων.

2. Να αντιστοιχίσεις τις λέξεις με τις φράσεις:

θρυμματισμός πετρωμάτων ●	● διάβρωση
μείωση του εδάφους ●	● σεισμός
σύγκρουση λιθοσφαιρικών πλακών ●	● ηφαίστειο
διέξοδος μάγματος ●	● αποσάθρωση

3. Αν βρεις τις λέξεις που ζητούνται και διαβάσεις τις γαλάζιες γραμμές, θα μάθεις πώς λέγεται το μάγμα, όταν βγαίνει στην επιφάνεια της Γης.

1. Είναι το νερό της θάλασσας	— — — — —
2. Μία από τις εξωγενείς δυνάμεις	— — — — —
3. Μείωση (φάγωμα) του εδάφους	— — — — —
4. Συγκέντρωση υλικών διάβρωσης	— — — — —

4. Συγκέντρωσε πληροφορίες για την καταστροφή που επέφερε η έκρηξη του Βεζούβιου το 79 μ.Χ. και κατάγραψέ τες με τη μορφή άρθρου εφημερίδας.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Κεφάλαιο 16ο

5.

Συμπλήρωσε την ακροστιχίδα της λέξης «λιθόσφαιρα»:

Λ _____	Είδος βλάστησης που αναπτύσσεται στην τούνδρα
Ι _____	Μεγάλη οροσειρά της Ασίας
Θ _____	Τον προκαλούν στα πετρώματα οι μεταβολές της θερμοκρασίας
Ο _____	Πεδινή έκταση πάνω σε βουνό
Σ _____	Προκαλείται από τη μετακίνηση λιθοσφαιρικών πλακών
Φ _____	Κατασκευάζεται κατά πλάτος ενός ποταμού, για να συγκρατεί το νερό
Α _____	Οροσειρά της Ν. Αμερικής
Ι _____	Ένας από τους ωκεανούς
Ρ _____	Και έτσι λέγεται η ροή ποταμού ή θάλασσας
Α _____	Εκτός από το ηπειρωτικό υπάρχει και το υποθαλάσσιο

Οι ανθρώπινες δραστηριότητες ως παράγοντας μεταβολών στην επιφάνεια της Γης

Δραστηριότητες

1. Μία παρέα εκδρομέων απολαμβάνει τις χαρές της φύσης σε μια πευκόφυτη περιοχή. Απρόσεκτα ένα σπίρτο πέφτει αναμμένο στις ξερές πευκοβελόνες. Σκέψου και γράψε τα γεγονότα που είναι πιθανό να ακολουθήσουν, καθώς και τα καταστρεπτικά αποτελέσματα της πυρκαγιάς.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Συμπλήρωσε την ακροστιχίδα της λέξης «υγρότοπος»:

Υ__	Παρουσιάζεται σε τρεις μορφές: στερεή, υγρή, αέρια
Γ_____	Είναι ο χάρτης που χρησιμοποιούμε στις εργασίες μας
Ρ__	Κίνηση του νερού ποταμού και θάλασσας
Ο__	Λέγονται αλλιώς τα σύνορα
Τ_____	Φυτική διάπλαση της πολικής ζώνης
Ο_____	Διαμελισμός που περιλαμβάνει το σχήμα των ακτών (κόλποι, ακρωτήρια κ.λπ.)
Π_____	Είναι δώδεκα οι λιθοσφαιρικές...
Ο__	Το υψηλότερο είναι το Έβερεστ
Σ_____	Φυτική διάπλαση της τροπικής ζώνης

Κεφάλαιο 17ο

3. Μελέτησε προσεκτικά το κείμενο με τον τίτλο «ΦΡΑΓΜΑΤΑ» στο ένθετο που φέρει τον τίτλο «Αν θέλεις, διάβασε κι αυτό...» του βιβλίου. Κατόπιν προσπάθησε να καταγράψεις τα οφέλη για τον άνθρωπο και τις αρνητικές συνέπειες για τη φύση που απορρέουν από την κατασκευή ενός φράγματος.

Οφέλη για τον άνθρωπο

.....

.....

Αρνητικές συνέπειες για τη φύση

.....

.....

4. Η αλόγιστη υλοτομία (κοπή δέντρων στο δάσος) έκανε το βουνό «φαλακρό». Παλαιότερα τα δέντρα συγκρατούσαν τα νερά της δυνατής βροχής. Τώρα το νερό κατακυλά στη μικρή πόλη και η πλημμύρα πλήττει τους κατοίκους της. Σταθείτε στο πλάι τους και βρείτε τρόπους, με τους οποίους θα απαλλαγούν από τον κίνδυνο που τους απειλεί κάθε φορά που ξεσπά δυνατή βροχή.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Το φυσικό περιβάλλον

3ο φύλλο αξιολόγησης

1. Συμπληρώστε τις προτάσεις με τις λέξεις που λείπουν:

1. Οι ισθμοί, οι πορθμοί, οι κόλποι και τα νησιά ανήκουν στον _____ διαμελισμό
2. Το Λευκό Όρος ανήκει στην οροσειρά των _____
3. Οι δύο μεγαλύτεροι ποταμοί του πλανήτη μας είναι ο _____ και ο _____
4. Το σύνολο των περιοχών του γλυκού νερού ενός τόπου αποτελεί το _____ δίκτυο αυτού
5. Ο οριζώντιος και ο κατακόρυφος διαμελισμός αποτελούν το _____ ανάγλυφο της Γης
6. Η λίμνη Βαϊκάλη είναι η _____ λίμνη του κόσμου
7. Ο άνεμος, το νερό και η διαφορά της θερμοκρασίας αποτελούν τις _____ δυνάμεις
8. Οι _____ και τα _____ είναι ενδογενείς δυνάμεις

2. Να διαλέξετε τη σωστή πρόταση και να σημειώσετε «X» στο διπλανό της τετράγωνο

α) Η Νεκρά Θάλασσα και η Κασπία Θάλασσα είναι λίμνες με αλμυρό νερό	☐
β) Οι σεισμοί είναι μία από τις εξωγενείς δυνάμεις που εκδηλώνονται στην επιφάνεια της Γης	☐
γ) Διάβρωση προκαλείται, όταν θρυμματίζονται τα πετρώματα εξαιτίας των μεταβολών της θερμοκρασίας	☐
δ) Ο μεγαλύτερος ποταμός της Γης είναι ο Μισισσιπής	☐
ε) Το εξωτερικό στρώμα της Γης είναι στερεό και λέγεται λιθόσφαιρα	☐
στ) Άρδευση είναι το πότισμα των καλλιεργημένων εκτάσεων	☐

Ενότητα 2η

3. Αν βρείτε τη λέξη που ορίζει κάθε πρόταση, θα διαβάσετε στις κόκκινες γραμμές πώς λέγεται η μεγάλη έκταση ξηράς που βρίσκεται ανάμεσα στους ωκεανούς.

1. Είναι το ανάγλυφο που διακρίνεται σε οριζόντιο και κατακόρυφο διαμελισμό
2. Ο Αμαζόνιος θεωρείται ο «...» του πλανήτη
3. Στοιχεία που χαρακτηρίζουν μορφές του ανάγλυφου της Γης.
4. Ο μεγαλύτερος σε μήκος ποταμός της Γης.
5. Φυτά που αναπτύσσονται στην τούνδρα (μόνο το καλοκαίρι).
6. Έτσι λέγονται οι δυνάμεις που δρουν στο εσωτερικό της Γης.
7. Προκαλείται κατά τη σύγκρουση των λιθοσφαιρικών πλακών.

1.   - - - - -
2.   - - - - -
3.   - - - - -
4.   - - - - -
5.   - - - - -
6.   - - - - -
7.   - - - - -

4. Με τις λέξεις και τις φράσεις των παρενθέσεων προσπαθήστε να δημιουργήσετε συνδέσεις με το «ηπειρωτικό ανάγλυφο της Γης», έτσι ώστε να δείξετε τις σχέσεις που υπάρχουν ανάμεσα στις έννοιες των λέξεων και των φράσεων αυτών (κατακόρυφος διαμελισμός, οροσειρές, πεδιάδες, Ιμαλία, Καύκασος, Έβερест, Κιβωτός του Νώε, πεδιάδα Ρωσίας, όρος, Μόσχα). Χρησιμοποιήστε τα εξής σχήματα:

Ηπειρωτικό ανάγλυφο της Γης

Καλή Επιτυχία!

Η κατανομή του πληθυσμού στη Γη

Δραστηριότητες

1. Ποιες από τις παρακάτω προτάσεις είναι σωστές και ποιες λανθασμένες;

Γράψε «Σ» για τη σωστή και «Λ» για τη λανθασμένη στο

- α) Η Αφρική είναι μία από τις πιο πυκνοκατοικημένες ηπείρους
- β) Η Ιαπωνία είναι μια πολύ πυκνοκατοικημένη χώρα
- γ) Στην πολική ζώνη δεν κατοικούν καθόλου άνθρωποι
- δ) Η εμφάνιση του ανθρώπου ταυτίζεται χρονικά με την εμφάνιση της Γης
- ε) Οι άνθρωποι θέλουν να κατοικούν σε πεδινές και παραθαλάσσιες περιοχές

2. Παρατηρήστε τον παγκόσμιο γεωμορφολογικό χάρτη της τάξης και εξετάστε αν η πυκνότητα του πληθυσμού μιας περιοχής εξαρτάται από τη μορφολογία του εδάφους. Πού παρατηρείται η μεγαλύτερη πυκνότητα; Δικαιολογήστε τα συμπεράσματά σας.

.....

.....

.....

.....

.....

3. Βρείτε πληροφορίες για την εξέλιξη του πληθυσμού της Γης χάρη στη μείωση του ποσοστού θνησιμότητας.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Γλώσσες και θρησκείες

Δραστηριότητες

1. Συμπλήρωσε το κείμενο με τις λέξεις που λείπουν:

Η _____ είναι το μέσον επικοινωνίας, με το οποίο οι άνθρωποι συνεννοούνται, ανταλλάσσουν απόψεις και _____, διαδίδουν τη _____, τα γράμματα, τις τέχνες και αναπτύσσουν τον _____. Όλοι οι λαοί της Γης δεν μιλούν την ίδια _____. Κάθε γλώσσα επηρεάζεται από το _____, στο οποίο ζουν οι κάτοικοι που τη μιλούν. Όλοι οι λαοί της Γης έχουν τη δική τους _____ και επικοινωνούν με το θεό. Οι επικρατέστερες θρησκείες είναι ο _____, ο _____ ή ισλαμισμός, ο _____, ο _____ και ο _____.

2. Απάντησε στις ερωτήσεις:

α) Γιατί η γλώσσα είναι το καλύτερο μέσον επικοινωνίας των ανθρώπων;

.....
.....

β) Τι είναι η ανεξιθρησκία;

.....
.....

γ) Γιατί η θρησκεία ενός λαού επηρεάζει τον πολιτισμό και την οικονομία του;

.....
.....

3. Γράψε την πρόταση «Εμείς πηγαίνουμε εκδρομή» σε όσες γλώσσες μπορείς, ρωτώντας γονείς, μεγαλύτερα αδέρφια ή φίλους.

.....
.....
.....
.....